

*Сердюк Бажана Сергіївна,
студентка, спеціальність «Біотехнології та біоінженерія»,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)
Науковий керівник: Радченко Людмила Сергіївна,
кандидат історичних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

ВПЛИВ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС НА УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРНИЙ СЕКТОР: ДОСТУП ДО РИНКІВ, РЕГУЛЯТОРНІ ВИМОГИ, ДОТАЦІЯ ТА КОНКУРЕНЦІЯ

Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році українські аграрії отримали можливість експортувати свою продукцію на європейський ринок на більш вигідних умовах [1]. Зниження та скасування тарифів на значну частину аграрної продукції сприяє зростанню обсягів експорту, диверсифікації товарної структури та залученню іноземної валюти. Проте, вітчизняні аграрії стали залежними від умов ЄС щодо сфери якості, безпечних продуктів та стандартів екології. Загальна аграрна політика ЄС суттєво впливає на формування ринкових умов на території Європи, а також поза її межами.

Оскільки європейські виробники мають значно вищий рівень аграрної політики, українські виробники стикаються з нерівними правами та умовами конкуренції на ринку.

Приблизно 67% фермерів України позитивно ставляться до майбутнього вступу України до Європейського Союзу через квоти на безмитний експорт низки агропродуктів до ЄС. Більша частина аграріїв також вбачають нові можливості у розвитку власного виробництва та бізнесу. Проте ЄС встановлює суворі санітарні та фітосанітарні норми, відповідність яким є обов'язковою для експорту. Наприклад, українські підприємства повинні отримати сертифікацію щодо безпечності харчових продуктів відповідно до вимог НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points) та стандартів якості ISO, що напяму є бар'єром через недостатнє фінансування з боку держави. Продукція, яка екпортується до ЄС, повинна відповідати встановленим стандартам якості, мати належне маркування, що містить інформацію про склад, походження та інші важливі характеристики [2].

Європейські країни у своїй технології використовують інтенсивний розвиток, тобто зростання виробництва виключно за рахунок його вдосконалення, на відміну від українських аграріїв, які надають перевагу екстенсивному розвитку. ЄС вимагає від аграрних експортерів запровадження системи простежуваності продукції – від поля до кінцевого споживача. Це вимагає розвинених систем контролю та сертифікації, що додає витрат для українських компаній. Аграрна політика ЄС все більше уваги приділяє питанням сталого розвитку та охорони довкілля. Українським аграріям необхідно впроваджувати екологічно дружні методи ведення сільського господарства, зменшувати вплив на ґрунти, водні ресурси та біорізноманіття [3].

Пристосування до європейських регуляторних норм – процес непростий та витратний, який потребує значних капіталовкладень в оновлення виробництва, впровадження та використання новітніх технологій, підготовку й навчання кадрів для роботи.

Європейські фермери отримують значні субсидії (по міркам України) через CAP (Common Agricultural Policy), що дозволяє їм знижувати собівартість продукції. У 2022 році загальний бюджет CAP становив приблизно 387 млрд євро на період 2021-2027 років [2]. Українські ж аграрії не мають змоги отримувати таке фінансування, що робить їх менш конкурентоспроможними, і відповідно робить їх заробіток мізерним. Ця відмінність дуже помітна в сфері тваринництва та молочного виробництва, оскільки експорт цих продуктів є дорожчим, на відміну від інших. Крім того, лібералізація торгівлі призводить до посилення конкуренції на внутрішньому ринку України. Зростання імпорту аграрної продукції з ЄС може створювати тиск на вітчизняних виробників, особливо на тих, хто не встигає адаптуватися до нових умов та підвищити свою ефективність.

У перспективі Україна може отримати доступ до певних фінансових інструментів ЄС, зокрема програм розвитку сільських територій, які спрямовані на екологізацію виробництва та підвищення ефективності аграрного сектору й відкриває для себе низку певних можливостей. Вихід на великий та платоспроможний ринок ЄС відкриває нові можливості для збільшення експорту української аграрної продукції.

Залучення інвестицій та технологій: Потреба адаптуватися до європейських стандартів заохочує залучення закордонних інвестицій та впровадження новітніх агротехнологій.

Орієнтація на європейські вимоги сприяє поліпшенню якості та безпечності української аграрної продукції, що підвищує її конкурентоспроможність на світовому ринку.

Вивчення потреб європейського ринку може спонукати українських аграріїв до диверсифікації виробництва та освоєння нових видів продукції. Україна належить до групи країн із перехідною економікою, тобто перебуває між ресурсно-орієнтованою економікою та ефективно-орієнтованою економікою. Зміцнити вітчизняні позиції щодо конкурентоспроможності національної економіки та забезпечити якісний перехід не тільки до ефективно-орієнтованої економіки, але й до інноваційно-орієнтованої економіки можливо шляхом

наполегливої роботи над усіма факторами та інституціями, визначеними в GCI [4, С.28].

Вплив аграрної політики ЄС на український агросектор є ключовим для його поступу в умовах євроінтеграції. Доступ до ринків ЄС відкриває великі перспективи для збільшення експорту, але водночас зобов'язує українських аграріїв докладати значних зусиль для адаптації до європейських регуляторних вимог та підвищення конкурентоспроможності.

Для успішної інтеграції українського аграрного сектору в європейський простір необхідна всеохопна державна політика, орієнтована на підтримку вітчизняних виробників, модернізацію виробництва, впровадження європейських стандартів якості та безпеки, а також на активний захист національних інтересів у торговельних переговорах з ЄС [5, С. 139]. Успішне вирішення наявних проблем та ефективне використання наданих можливостей дозволить українському аграрному сектору здобути гідне місце на європейському та світовому аграрних ринках.

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
2. Офіційні дані Європейської Комісії щодо CAP (2021-2027). URL: https://www.ecas.europa.eu/delegations/ukraine/оголошено-нову-програму-єс-«креативна-європа»-2021-2027-0_uk
3. Публікації Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу, що стосуються аграрної політики та торгівлі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_024-14#Text
4. Конкурентоспроможність аграрного сектору в умовах функціонування Зони вільної торгівлі з Європейським Союзом: збірник тез II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. К.: НУБіП України, 2019. С. 28.
5. Актуальні проблеми управління фінансово-економічною безпекою в умовах сучасних викликів: збірник матеріалів науково-практичної конференції молодих вчених та студентів / за заг. ред.: О.М. Левченка, Л.І. Яременко. Кропивницький: РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. Вип.1. С.139.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.